

تمرکز سه‌گانه

رویکردی تازه به آموزش

دانیل گلن و پیتر سنگه

دردانه داوری

انتشارات

This is a Persian translation of
The triple focus: a new approach to education
by Daniel Goleman & Peter M. Senge
More Than Sounds, 2014
Translated by Dordaneh Davari
Afrand Publishing House, Tehran, 2018
afrandpub@gmail.com

سرشناسه: گلمن، دانیل، ۱۹۴۹ - م. Goleman, Daniel
عنوان و نام پدیدآور: تمرکز سه گانه: رویکردی تازه به آموزش / دانیل گلمن، پتر سنگه؛ ترجمه
دردانه داوری.

مشخصات نشر: تهران: افرند، ۱۳۹۶.

مشخصات ظاهری: ۹۶ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۷۵۴۶-۴-۹

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

The triple focus: a new approach to education 2014 اصلی

عنوان دیگر: رویکردی تازه به آموزش

موضوع: strategic planning

موضوع: مدارس - ایالات متحده -- برنامه های بهبود آموزش

موضوع: School improvement programs -- United States

شناسه ی مؤلف: سنگه، پتر

شناسه ی افزوده: Senge, Peter M.

شناسه ی افزوده: در ۱۵۲۰۰ - مترجم

رده بندی کنگره: ۱۳۹۶ - LB ۲۸۲۰۸۲

رده بندی دیویی: ۱/۲۰۷

شماره ی کتابشناسی ملی: ۴۹۹۱۱۹۴

دانیل گلمن و پتر سنگه

تمرکز سه گانه

رویکردی تازه به آموزش

ترجمه دردانه داوری

چاپ یکم ترجمه ی فارسی: ۱۳۹۷، آماده سازی و نظارت بر چاپ: شرافت

(صفحه آرا: سمیه حسینی، نمونه خوانی: فرهاد گلچین، ناظر چاپ: هومد شریف)

طراح جلد: محمودرضا لطیفی

لیتوگرافی: طابوس رایانه، چاپ و صحافی: معرفت

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

همه ی حقوق چاپ و نشر این کتاب محفوظ است

انتشارات افرند

فروش اینترنتی: www.agahbookshop.com

قیمت: ۱۰,۰۰۰ تومان

فهرست

۹	مقدمه
۱۵	فصل یکم: آموزش برای طول زندگی
۱۹	فصل دوم: تمرکز بر خود
۳۳	فصل سوم: تطبیق با دنیای سایرین
۴۹	فصل چهارم: درک دنیای بزرگ‌تر: تفکر سیستمی و هوش سیستمی
۷۱	فصل پنجم: هم‌افزایی بالقوه؛ آموزش یادگیری اجتماعی و عاطفی
۹۰	و آموزش تفکر سیستمی
۹۰	یادداشت‌ها

مقدمه

فقط در نظر داشته باشید کسانی که امروز کم‌تر از هجده سال دارند، ممکن است هیچ‌گونه آشنایی با اینترنت نداشته باشند. در خیلی از نقاط جهان، کودکان ده‌ساله و کوچک‌تر تجربه نداشتن گوشی هوشمند را ندارند؛ آن‌ها دائماً به آن سرگرم و از آن غافل هستند. کودکان امروز در دنیایی بسیار متفاوت رشد می‌کنند، دنیایی که حتی قرار است با پیشرفت فناوری، بیش‌تر هم تغییر کند. البته این تغییرات به مراتب فراتر از فناوری خواهند بود. این کودکان در دنیایی بزرگ‌تر می‌روند که مواجه با چالش‌های اجتماعی و زیست‌بومی بی‌سابقه‌ای است. آنان باید در یافتن راه‌حل برای آن چالش‌ها همراه شوند.

اما در حال حاضر، چه ابزارهایی می‌توان در اختیار این کودکان گذاشت که در این راه به کار آن‌ها بیاید؟

نگارندگان کتاب حاضر پیتر سنگه^۱ (متخصص یادگیری سازمانی^۲

1. Peter Senge

2. organizational learning

و تفکر سیستمی^۱، استاد دانشگاه ایم آی تی^۲، و نویسنده کتاب پنجمین فرمان^۳ و دانیل گلمن^۴ (مؤلف کتاب هوش عاطفی^۵ و بنیانگذار جنبش یادگیری اجتماعی و عاطفی^۶) هستند. ما (پیتر و دانیل) در این کتاب به عرضه ابزارهایی درونی می‌پردازیم که افراد کم‌سن‌وسال بتوانند به کار گیرند و به کمک آن‌ها، در محیط جدید کامیاب شوند. ما سه مجموعه مهارت حیاتی برای هدایت دنیایی پرسرعت و مملو از اغتشاش توصیف کرده‌ایم - دنیایی که در آن تعاملات انسانی در معرض خطر است و در عوض، اتصال بین انسان با اشیاء و سیاره‌ها بیش از پیش اهمیت دارد. در این کتاب به این مجموعه مهارت به دید تمرکز سه‌گانه^۷ نگاه می‌شود - تمرکز بر درون^۸، تمرکز بر سایرین^۹، و تمرکز بر بیرون^{۱۰}.

گاهی به رسی اولین نوع تمرکز می‌پردازد - تمرکز روی دنیای داخلی خود. آن با تمرکز خود، این نوع تمرکز مرتبط با منظور و ژرف‌ترین آرمان ما است. تمرکز بر بیرون به مثابه پیگیری دلیل وجود احساسات مان است و به ما کمک می‌کند، عکس‌العمل مان در رابطه با آن احساسات را دریابیم. تمرکز بر درون به ما می‌آید، داشتن کلید زندگی هدفمند، متمرکز شدن روی کار در دست اقدام، چشم‌پوشی از حواس پرتی، و رسیدگی به تشویش و اضطراب است. گلمن هم چنین نوع دوم تمرکز را کاوش می‌کند - کانون توجه قرار دادن سایر افراد تمرکز بر سایرین دربرگیرنده

1. systems thinking
2. MIT [Massachusetts Institute of Technology]
3. The Fifth Discipline
4. Daniel Goleman
5. Emotional Intelligence
6. Social and Emotional Learning (SEL)
7. triple-focus
8. inner-focus
11. other-focus.
12. outer-focus

همدلی کردن با آنان، درک واقعیت وجودی آنان، و برقراری ارتباط با آنان از دیدگاه خودشان و نه فقط از دیدگاه خودمان است. این گونه همدلی منجر به اهمیت دادن به یکدیگر می شود و بر قابلیت تشریک مساعی افراد می افزاید. چنین شرایطی کلید برقراری ارتباطات پی درپی و مؤثر را فراهم می آورد.

پیتر سنگه نوع سوم تمرکز را شرح می دهد - تمرکز بر بیرون. او به ری تأثیر متقابل سیستم ها می پردازد و مجموعه ای از وابستگی های متقابل را تعریف می کند. او به بررسی این وابستگی ها در سطح خانوادگی، سازمانی یا (در سطح وسیع تر) جهانی می پردازد. چنین درکی، ستلزم فکر سیستمی است و رویکرد آموزش سنتی برای آن کافی نیست. مثال آموزش سنتی، تفکر علت و معلولی و وجود تنها یک جواب درست است. در حالی که پیتر در جنبش رو به رشدی در کسب و کارهای نوآور تأثیر حساس داشته است. این کسب و کارها، طی این جنبش، دیدگاه خود نسبت به پیچیدگی و نحوه مدیریت آن را تغییر داده اند. پیتر اکنون عضو یک شبکه است که است که کارشان بهره گیری از رویکردها و ابزارهای تفکر سیستمی در مدارس است. این شبکه عملاً بر قابلیت هوش سیستمی دانش آموزان برای درک بهتر نیای اطرافشان می افزاید.

این کتاب به گونه ای بخش بندی شده است که هر بخش آن، آگاهی و آموزش را در رابطه با هر یک از انواع تمرکز سه گانه تعریف می کند. دانیل گلن در فصل های اولیه به آموزش کودکان، و به نحوه تربیت تمرکز بر درون و تمرکز بر بیرون می پردازد. او نحوه بهبود خودآگاهی، مدیریت نفس، همدلی، و مهارت های اجتماعی را تصریح می کند. دانیل توضیح می دهد که چنین بهبودی تا چه حد، کودکان را از نظر پرورش فردی و کارایی تحصیلی منتفع می کند. او هم چنین در مثال هایش برخی مدارس را به تصویر می کشد که این مهارت های حیاتی را به دانش آموزان خود

آموزش داده‌اند.

در فصل بعدی، پیتز بر مبنای درک سیستمی، به کاوش سومین مجموعه مهارت‌ها می‌پردازد — که از یک سو به معنای تحلیل همه‌جانبه شرایط و عواقبی است که انجام دادن کار خاصی، توسط کسی، در بر خواهد داشت و از سوی دیگر دربرگیرنده بهره‌گیری از چنین فراستی برای تغییر مثبت است. پیتز به بررسی این رویکرد نوآورانه در مورد نحوه تدریس دیدگاه سیستمی در مدارس امروزی و پرده‌برداری از هوش فطری کودکان نسبت به سیستم‌ها می‌پردازد.

این سه مجموعه مهارت، به‌طور طبیعی می‌توانند در کنار یکدیگر به کار گرفته شوند. در جایگاه انسان، همواره می‌بایست درکی از خود، سایرین، و سیستم‌های بزرگ‌تری داشته باشیم که بخشی از آن هستیم. دانستن و بهتر درک عمل آخر کتاب، برای بررسی این قابلیت، زمینه‌های مهم هم‌زمانی‌ها، رابطه میان تفکر سیستمی و جنبش یادگیری اجتماعی و عاطفی را با تصویری می‌کشند. با آن‌که این دو زمینه و دست‌اندرکاران تعلیم و تربیت متخصص در هر یک، کاملاً مستقل پرورش پیدا کرده‌اند، در کنار هم می‌توانند یک نتیجه عطف در آموزش ایجاد کنند — موضوعی که سالیان سال برای بسیاری از نوآوران تعلیم و تربیتی ناامیدکننده بوده است. نگارندگان کتاب باور دارند پیشرفت کودکان مستلزم امتیاز دادن به هر سه نوع فراست — در رابطه با تمرکز بر درون، تمرکز بر سایرین، و تمرکز بر بیرون — است. از نظر آنان، چنین رویکرد آموختنی می‌تواند از هم‌اکنون به کار گرفته شود و فرزندان ما را برای آینده‌شان مجهز کند.

پیشرفت شگرف هر یک از این زمینه‌ها در دو دهه اخیر، یک از دلایل نوشتن این کتاب بوده است. راه‌حل‌های ارائه شده دربرگیرنده رویکردها، ابزار، و استراتژی‌های تعلیم و تربیت است. این راه‌حل‌ها هم‌چنین منابعی را ارائه می‌دهند که مدارس با بهره‌گیری از آن‌ها، می‌توانند به مراتب بهتر عمل کنند. ما هر دو اشتیاق و علاقه شدیدی به

ترویج این رویکرد داریم و مایلیم هرروزه تعداد بیشتری از دانش‌آموزان از آن بهره ببرند. حتی وقتی از کلاس‌های درسی مدارس پیش‌قدم شده مختلف بازدید می‌کنیم، متأسفانه با این واقعیت تلخ مواجه می‌شویم که هیچ‌یک از این کودکان پیش‌تر از چنین آموزشی بهره نبرده بوده‌اند. این برنامه‌ها برای کودکان، معلمان، اولیا، و خانواده‌ها بسیار ارزشمند است. چرا در دسترس همگان نباشند؟

ره‌گیری از یادگیری اجتماعی و عاطفی و نظام تفکر سیستمی در مدارس — توسط اولیا، معلمان، و دانش‌آموزان — ما را با دانش‌آموزانی شادتر، آراسته‌تر، و دارای بلوغ فکری بیشتر مواجه می‌کند. آنان در آینده در زندگی‌شان کاملاً تاب خواهند شد و در تغییرات اجتماعی حیاتی مشارکت خواهند کرد.

دانیل گلمن و پیترو سِنِگه